



Dykcja i autokorekcja

1. METRYCZKA	
Rok akademicki	2024/2025
Wydział	Wydział Lekarsko-Stomatologiczny
Kierunek studiów	Logopedia ogólna i kliniczna
Dyscyplina wiodąca	(zgodnie z załącznikiem do Rozporządzenia Ministra NiSW z 26 lipca 2019)
Profil studiów	(ogólnoakademicki/praktyczny)
Poziom kształcenia	I stopnia
Forma studiów	stacjonarne
Typ modułu/przedmiotu	obowiązkowy
Forma weryfikacji efektów uczenia się	zaliczenie
Jednostka prowadząca /jednostki prowadzące	Zakład Logopedii i Emisji Głosu, Centrum Logopedyczne IPS UW, 02-927 Warszawa, ul. Karowa 20
Kierownik jednostki/kierownicy jednostek	dr hab. Olga Jauer-Niworowska, prof. ucz.
Koordinator przedmiotu	dr hab. Olga Jauer-Niworowska, prof. ucz.; dr Kamila Potocka-Pirosz o.jauer-niworo@uw.edu.pl ; k.potocka@uw.edu.pl
Osoba odpowiedzialna za sylabus	dr Beata Ciecierska-Zajdel, b.ciecierska-z@uw.edu.pl , mgr Joanna Wyszynska, j.wyszynska4@uw.edu.pl
Prowadzący zajęcia	dr Beata Ciecierska-Zajdel, mgr Joanna Wyszynska

2. INFORMACJE PODSTAWOWE			
Rok i semestr studiów	I rok I stopnia, semestr II	Liczba punktów ECTS	3.00
FORMA PROWADZENIA ZAJĘĆ			

Załącznik nr 4B do Procedury opracowywania i okresowego przeglądu programów studiów
(stanowiącej załącznik do zarządzenia nr 68/2024 Rektora WUM z dnia 18 kwietnia 2024 r.)

Godziny kontaktowe z nauczycielem akademickim	Liczba godzin	Kalkulacja punktów ECTS
wykład (W)		
seminarium (S)		
ćwiczenia (C)	30	1
e-learning (e-L)		
zajęcia praktyczne (ZP)		
praktyka zawodowa (PZ)		
Samodzielna praca studenta		
Przygotowanie do zajęć i zaliczeń	60	2

3. CELE KSZTAŁCENIA	
C1	Zapoznanie z treścią i zakresem użycia terminu „afazja”.
C2	Zapoznanie z różnymi klasyfikacjami afazji.
C3	Zapoznanie z patomechanizmami afazji
C4	Zapoznanie z językowymi i pozajęzykowymi objawami mózgowych zaburzeń mowy i języka
C5	Zapoznanie z zasadami diagnozowania i różnicowania afazji
C6	Przygotowanie do prowadzenia terapii afazji za pomocą różnych metod.

4. EFEKTY UCZENIA SIĘ	
Numer efektu uczenia się	Efekty w zakresie
Wiedzy – Absolwent zna i rozumie:	
W1	budowę i funkcjonowanie aparatu artykulacyjnego
W2	artykulacyjną budowę głosek polskich
W3	zasady pracy nad usprawnianiem motoryki aparatu artykulacyjnego
W4	zasady pracy nad eliminowaniem nieprawidłowych nawyków artykulacyjnych
W5	zasady poprawnej wymowy polskiej

Załącznik nr 4B do Procedury opracowywania i okresowego przeglądu programów studiów
(stanowiącej załącznik do zarządzenia nr 68/2024 Rektora WUM z dnia 18 kwietnia 2024 r.)

Umiejętności – Absolwent potrafi:	
U1	rozpoznawać nieprawidłowości w zakresie funkcjonowania aparatu artykulacyjnego
U2	rozpoznawać nieprawidłowości w zakresie realizacji głosek
U3	wykonywać ćwiczenia rozwijające motorykę aparatu artykulacyjnego
U4	tworzyć prawidłowe czynnościowo i akustycznie głoski języka polskiego
U5	prawidłowo realizować połączenia głosek
U6	właściwie realizować elementy prozodyczne mowy
U7	dobierać metody i ćwiczenia usprawniające artykulację

Kompetencje społecznych – Absolwent jest gotów do:	
K1	propagowania wiedzy na temat zależności między stanem anatomicznym i funkcjonalnym aparatu artykulacyjnego a jakością tworzonych głosek
K2	wzorcowej realizacji mowy podczas pracy w zawodzie logopedy
K3	propagowania wiedzy w zakresie znaczenia poprawności i wyrazistości artykulacyjnej mowy w pracy zawodowej i życiu społecznym
K4	nieustannego doskonalenia umiejętności i pogłębiania wiedzy w zakresie realizacji mowy

5. ZAJĘCIA		
Forma zajęć	Treści programowe	Efekty uczenia się
ćwiczenia	<p>Zajęcia służą korekcie nieprawidłowości w zakresie motoryki narządów artykulacyjnych oraz realizacji głosek, usprawnianiu mięśni biorących udział w procesie artykulacji, poznaniu zależności anatomiczno-czynnościowych związanych z tworzeniem dźwięków mowy, zapoznaniu się z zasadami wymowy wzorcowej oraz doskonaleniu wymowy na poziomie artykulacyjnym oraz prozodycznym.</p> <p>Zakres tematyczny zajęć:</p> <ol style="list-style-type: none"> Rozpoznanie indywidualnych możliwości i potrzeb studentów w zakresie sprawności aparatu artykulacyjnego i poprawności realizacji mowy Anatomiczne i funkcjonalne uwarunkowania poprawnej artykulacji oraz prozodii Norma wzorcowa i użytkowa w zakresie wymowy. Środowiskowe uwarunkowania wymowy Normatywny przebieg czynności prymarnych (oddychanie, pozycja spoczynkowa języka i żuchwy, odgryzanie, żucie, połykanie) jako baza prawidłowej artykulacji. Korekta nieprawidłowości Usprawnianie motoryki narządów artykulacyjnych. Schemat ćwiczeń wspomagających prawidłową realizację głosek 	W1-W5, U1-U7, K1-K4

**Załącznik nr 4B do Procedury opracowywania i okresowego przeglądu programów studiów
(stanowiącej załącznik do zarządzenia nr 68/2024 Rektora WUM z dnia 18 kwietnia 2024 r.)**

	<p>6. Prawidłowa budowa i brzmienie samogłosek ustnych. Korekta nieprawidłowości i usprawnianie wymowy</p> <p>7. Prawidłowa budowa i brzmienie spółgłosek. Korekta nieprawidłowości i usprawnianie wymowy</p> <p>8. Prawidłowa realizacja samogłosek nosowych. Korekta nieprawidłowości i usprawnianie wymowy</p> <p>9. Prawidłowa realizacja głosek podwojonych. Korekta nieprawidłowości i usprawnianie wymowy</p> <p>10. Realizacja grup spółgłoskowych. Korekta nieprawidłowości i usprawnianie wymowy</p> <p>11. Akcent wyrazowy w języku polskim. Korekta nieprawidłowości i usprawnianie realizacji</p> <p>12. Intonacja w języku polskim. Korekta nieprawidłowości intonacyjnych i rozwijanie umiejętności świadomego panowania nad linią intonacyjną wypowiedzi</p> <p>13. Tempo mówienia, rytm, pauzy. Korekta nieprawidłowości oraz rozwijanie umiejętności panowania nad cechami temporalnymi wypowiedzi</p> <p>14. Ekspresja wypowiedzi. Praca nad świadomym wykorzystywaniem elementów prozodii lingwistycznej i emocjonalnej</p> <p>15. Praca z tekstem. Frazowanie, akcent logiczny, wykorzystanie pauz.</p>	
	1.	

6. LITERATURA

Obowiązkowa

- Adamiszyn Z., Walencik-Topińko A., (2014), Logopedia artystyczna, w: Logopedia. Pytania i odpowiedzi. Podręcznik akademicki, red. T. Gałkowski, G. Jastrzębowska, t.2, Opole, Wyd. Uniwersytetu Opolskiego, s. 807-824
- Bednarek J. D., (2002), Ćwiczenia wyrazistości mowy, Wrocław
- Dunaj B. (2006), Zasady poprawnej wymowy polskiej, Język Polski LXXXVI 3, s. 161-172
- Jadacka H. (2011), Wymowa grup spółgłoskowych w perspektywie glottodydaktycznej (norma a uzus elity), w: Polskie dźwięki, polskie słowa, polska gramatyka, red. B. Pędzich, D. Zdunkiewicz-Jedynak, Warszawa, s. 451-463
- Kamińska B., (2012), Diagnoza w logopedii artystycznej, w: Diagnoza logopedyczna. Podręcznik akademicki, red. E. Czaplewska, S. Milewski, Sopot, GWP, s. 481-508
- Kamińska B., (2015), Standard postępowania logopedycznego w logopedii artystycznej, w: Logopedia. Standardy postępowania logopedycznego, red. S. Grabias, J. Panasiuk, T. Woźniak, Lublin, Wydawnictwo UMCS, s. 1145-1156
- Karpowicz T. (2012), Kultura języka polskiego. Wymowa, ortografia, interpunkcja, r. Wymowa, PWN, Warszawa, s.15-58
- Kowalska, K., (2015), Budowanie wzorcowej wymowy w wypowiedziach artystycznych, w: Logopedia. Standardy postępowania logopedycznego, red. S. Grabias, J. Panasiuk, T. Woźniak, Lublin, Wydawnictwo UMCS, s. 1127-1144
- Logopedia artystyczna, (2016), red. B. Kamińska, S. Milewski, Gdańsk, Harmonia Universalis
- Lorenc A., (2013), Diagnozowanie normy wymawianiowej, Logopedia, 42, s. 61-86
- Madejowa M. (1992), Nauka o języku w szkole. Zasady współczesnej wymowy polskiej (w zakresie samogłosek nosowych i grup spółgłoskowych) oraz ich przydatność w praktyce szkolnej, Język Polski LXXII, nr 2-3, s. 187-198
- Michałowska D. (2006), O polskiej wymowie scenicznej, Wyd. PWST, Kraków

**Załącznik nr 4B do Procedury opracowywania i okresowego przeglądu programów studiów
(stanowiącej załącznik do zarządzenia nr 68/2024 Rektora WUM z dnia 18 kwietnia 2024 r.)**

Płusajska-Otto A., (2017), Podręcznik pracy głosem. Ćwiczenia i wskazówki dla osób występujących publicznie, Łódź, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego

Podręczny słownik poprawnej wymowy polskiej, (1993), red. W. Lubaś, S. Urbańczyk, TMJP, Kraków-Katowice

Prozodia. Przyswajanie, badanie, zaburzenia, terapia, (2020), red. M. Wysocka, B. Kamińska, S. Milewski, Gdańsk, Harmonia Universalis

Toczyska B., (2007), Głośno i wyraźnie. 9 lekcji dobrego mówienia, Gdańsk, Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne

Toczyska B., (2016), Zaczynj od samogłoski. Samogłoska w logopedii artystycznej, Gdańsk, Harmonia Universalis

Toczyska B., (2021), Ruch w głosie. (ćwiczenia nie tylko dla dziennikarzy), Gdańsk, Wydawnictwo Podkowa

Toczyska B.,(1998), Elementarne ćwiczenia dykcji, Gdańsk, GWO

Walczak- Deleżyńska M., (2001), Aby język giętki... Wybór ćwiczeń artykulacyjnych od J. Tennera do B. Toczyskiej, Wrocław

Zajda A. (1977), Problemy wymowy polskiej w ujęciu słownika, w: Słownik wymowy polskiej, red. M. Karaś, M. Madejowa, PWN Warszawa-Kraków, s. XXVII-XXXIXH. Mierzejewska, M. Przybysz-Piwkowa, S. Grotecki, *Dezintegracja, kompensacja, stabilizowanie struktur językowych w afazji*, [w:] H. Mierzejewska, M. Przybysz-Piwkowa (oprac.), *Teoretyczne podstawy metod usprawniania mowy – afazja, zaburzenia rozwoju mowy*, Warszawa 2000.

Uzupełniająca

7. SPOSOBY WERYFIKACJI EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Symbol przedmiotowego efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektu uczenia się	Kryterium zaliczenia
Np. A.W1, A.U1, K1	<i>Pole definiuje metody wykorzystywane do oceniania studentów, np. kartkówka, kolokwium, raport z ćwiczeń itp.</i>	<i>Np. próg zaliczeniowy</i>
W1-W5, U1-U7, K1-K4	Dopuszczalna możliwość międzysemestralnych, częściowych zaliczeń	Poprawne wykonanie zadań
W1-W5, U1-U7, K1-K4	Na bieżąco kontrola poprawności dykcji studentów na zajęciach	Poprawne wykonanie ćwiczeń
	Obecność	Obecność jest obowiązkowa (dopuszczalne są 2 nieobecności w trakcie semestru)

8. INFORMACJE DODATKOWE

(tu należy zamieścić informacje istotne z punktu widzenia nauczyciela niezawarte w pozostałej części sylabusu, w szczególności w oparciu o regulacje wynikające z § 26 ust. 1 i 2, § 27 ust. 3 oraz § 28 ust. 1 Regulaminu Studiów wskazanie liczby terminów zaliczeń przedmiotu, w tym zaliczeń dopuszczających do egzaminu, oraz np. czy przedmiot jest powiązany z badaniami naukowymi, szczegółowy opis egzaminu, informacje o kole naukowym)

Prawa majątkowe, w tym autorskie, do sylabusu przysługują WUM. Sylabus może być wykorzystywany dla celów związanych z kształceniem na studiach odbywanych w WUM. Korzystanie z sylabusu w innych celach wymaga zgody WUM.

UWAGA

Końcowe 10 minut ostatnich zajęć w bloku/semestrze/roku należy przeznaczyć na wypełnienie przez studentów Ankiety Oceny Zajęć i Nauczycieli Akademickich